

ERFARINGSOPSAMLING

Brobygningsforløb på Kursustrappen september 2022

Kursustrappen S/I

Kong Georgs Vej 11
2000 Frederiksberg

Telefon: 3811 2100
Mail: info@kursustrappen.dk

Kursustrappen - en erfaringsopsamling

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning og præsentation	3
Udbudsområde	3
Praksisundersøgelse	4
Årets tema: Inddragelse	7
Generelle konstateringer	8

Indledning og præsentation

Kursustrappen, beliggende på Frederiksberg, har gennem flere år haft et velfungerende samarbejde med Københavns kommune om Brobygningensforløb til ungdomsuddannelse, for unge mellem 18-30 år. De unge har som fælles udgangspunkt forsøgt sig - men ikke gennemført eller afsluttet 9. klasse i dansk og matematik.

Dette medfører for mange, at de fastholdes i en situation hvor de er udsatte i forhold til at kunne påbegynde ungdomsuddannelse, arbejdsfastholdelse og selvforsørgelse. Kursustrappen sætter fokus på disse unge, dels gennem tilbud om undervisning der fører de unge frem til almen voksenundervisning (AVU) eksamen på g-niveau - dels gennem forbedrelse til at indgå i sociale fællesskaber under uddannelse, på arbejdspladsen og i privatlivet.

Kursustrappens tilgang til undervisning er baseret på individuelt og fleksibelt tilrettelagt skema, tilpasning af timer og fagsammensætning, små hold, og udstrakt hensyn til individuelle behov for rammer og struktur i dagligdagen. Lærerne har god kontakt til den enkelte elev og ved at eleven ofte ikke har de samme ressourcer til læring hver dag og der tages så vidt muligt hensyn til den enkeltes formåen. Målet om progression fastholdes, om end det sommetider viger for andre udfordringer af personlig eller social karakter, som bl.a. Kursustrappens mentorer håndterer sammen med eleven.

Udbudsområde

De unge, der igennem årene har gået på Kursustrappen, er rykket fra at være udsatte i en vis grad, til at være uddannelsesmotiverede i større grad. I dag kan vi konstatere at målgruppen har ændret karakter, så en høj grad af komplekse årsager og udsathed (såvel livsbestemte som sociale / personlige) ligger til grund for elevens manglende færdiggørelse af grundskolen. Enkelte elever har i udpræget grad oplevet manglende deltagelse i undervisningen i folkeskolen. Kursustrappens opgave handler derfor i høj grad om at motivere deltagernes tilgang til det at indgå i samarbejde omkring uddannelsesforløb og alt hvad dette indebærer, parallelt med den faglige undervisning.

Kursustrappen tilbyder både et 15 og et 25 timers forløb til de unge der visiteres. For de motiverede, som er relativt fokuserede og målrettet mod uddannelse, kan forløbet gennemføres med 2 fag i 15 timer. Dette er dog sjældent tilfældet, og heller ikke tilfældet på 80 % af de udvalgte elever.

I dag lader det sig generelt ikke gøre med 2 fag og 15 timer, for så vidt angår den nuværende målgruppe af elever. Her er der ofte tale om ét fag og 15 eller 25 timer, som en måde at komme i gang med det boglige arbejde, samtidig med at eleverne har behov for udvidet mentorhjælp på Kursustrappen.

25 timers forløbet er velfungerende for de unge der har andre udfordringer end de faglige - og målretter sig derfor mod de fleste elever. De unge har ofte udfordringer i forhold til

deres private, sociale og personlige sfærer som, ud over den faglige undervisning, kræver stabil og vedvarende mentorindsats, primært leveret fra Kursustrappens mentorer.

Der har efter Covid19 været behov for at styrke mentorindsatsen på Kursustrappen. Der skal bruges flere timer i mentorarbejdet end tidligere - og mange elever er belastet af store udfordringer der spænder fra manglende bopæl, generel udsathed, misbrug, angst, stress og komplekse psykiske diagnoser - til formelle problemer med opholdsret i Danmark og manglende sprogkundskaber. Det er små og større udfordringer som kalder på hjælp og struktur for de unge. Mange elementer spiller ind i elevernes hverdag, og selv om de bruger hinanden meget til at italesætte nogle af deres udfordringer, kan der være behov for en mere personlig rådgivende og jeg-støttende samtale om bl.a. personlig trivsel, håndtering af psykisk sårbarhed og fastholdelse i forløbet.

Vores fokus er at hjælpe til at skabe nye handlemuligheder, samt bedst mulig aktivitet, håb og mestring gennem understøttelse af den unges ressourcer.

En stor andel af de unge der går på Kursustrappens Brobygning har diagnoser indenfor autismspektrum-forstyrrelser. Disse unge profiterer af de eksisterende rammer - og kræver samtidig ro omkring sig.

Uddannelses- og erhvervsvejlederen følger herudover løbende op ift. den unges progression, mål med uddannelse - og et jobfokus rettet mod den enkeltes formåen. I vejledningsopgaven indgår metodiske tilgange, som fokuserer på elevens personlige og faglige kompetencer og interesser.

Elevens individuelle afklaringsproces understøttes gennem motiverende samtaler og vejledningsværktøjer, som sikrer at eleven hjælpes til at afdække og opbygge tillid til egne realkompetencer. Målet er at den enkelte finder overblik, interesse og motivation for realistiske jobfunktioner og uddannelsesmuligheder. Besøg på relevante uddannelsesinstitutioner indgår, når afklaringsprocessen nærmer sig realistiske beslutninger.

Praksisundersøgelse

De udvalgte unge der danner baggrund for denne undersøgelse og erfaringsopsamling - har nogle fællestræk.

- 50% diagnoser inden for autismspektrum-forstyrrelser.
- 60% forlod Brobygningens forløbet med eksamen på AVU-niveau
- 40% har gennemført og bestået FVU trinprøver i enten dansk eller matematik
- 40% af de udvalgte havde været på Kursustrappen 1 år
- 20% af de udvalgte har været på Kursustrappen i 2 år
- 30% af de udvalgte har været på Kursustrappen under et halvt år.
- 20% af de udvalgte afbrød forløbet på Kursustrappen pga. sygdom eller afbrydelse fra Jobcentret.
- 80% af alle stoppede efter eksamen med planer for videre uddannelse/beskæftigelse.

Progression på den personlige og sociale adfærd i fællesskaber

Livet for de unge er ofte kompliceret. Det er de allerfærreste der "kun" har udfordringer med det faglige område på Kursustrappen. De unge kæmper og det kræver kræfter at

håndtere de komplekse problemstillinger der følger med svære diagnoser, social udsathed, ensomhed og angst for fremtiden. Der er i personkredsen omkring eleverne ofte etableret en støtte i form af sagsbehandlere, psykiatri, forebyggende indsats ift. kriminalitet, som koordineres efter relevant behov og ønske fra den unge selv. Den unges eget fokus bliver derfor ofte alt det der ikke fungerer i livet - og mange velmenende opfordringer fra omgivelserne til hvorledes det kan blive bedre eller anderledes.

Vi ser tydeligt at der blandt skolens elever de seneste år er sket en markant stigning i antallet af elever med psykiatriske diagnoser, misbrug og sociale problemer. I gruppen af op-hørte i den valgte periode, kan vi pege på, at omkring 65% havde kendte psykiatriske diagnoser som skizofreni, PTSD, angst, spiseforstyrrelser, depression, udviklings- og personlighedsforstyrrelser (autismespektrum, ADHD, ADD, emotionel ustabil, dyssocial og skizoid).

De neuropædagogiske krav er derfor høje både i forhold til lærerressourcer og lokaleindretning. Mange har brug for at sidde skærmet eller at kunne tilgå lokaler, hvor de i perioder kan sidde alene. Det er derudover nødvendigt at kunne adskille elever med urolig og uadreagerende symptomer fra de stille og sensitive. Skolens meget små hold er en vigtig tryghedsskabende faktor, som skaber ro og møder de unge med ex. autisme, social angst og opmærksomhedsforstyrrelser.

Alle elever screenes fagligt og psykosocialt ved start, og forventninger til forløbet afstemmes med eleven i en visitationssamtale, der munder ud i en forløbsplan. Alle undervisere og mentorer orienteres om nye elever på ugentlige teammøder, hvor den unges baggrund og forløbsplan gennemgås og løbende evalueres. Derved sikres at alle fagpersoner omkring den unge i dagligdagen, er orienteret om den enkelte elevs fokus, mål og delmål.

De fleste har brug for tæt "en-til-en" kontakt i undervisningen, samt åben adgang til mentor som en praktisk og følelsesmæssig støtte i hverdagen på skolen.

Både mentorer og undervisere sætter fokus på at hjælpe og regulere eleverne ind i fællesskabet. Mange af Kursustrappens unge har meget dårlige erfaringer med det at gå i skole, at blive mobbet, være udenfor når det drejer sig om samarbejde og gruppedannelse. Mange mangler basalt kendskab til, hvordan man kan færdes sammen med andre på en konstruktiv måde. Vi ved, at netop dette område er meget vigtig for de unge at arbejde med, om at få nye erfaringer med gruppeadfærd, kontakt, netværk og positiv feedback. Det lykkes fordi vi dagligt er klar til at hjælpe med konfliktløsning, samtaler og støtte til både gruppen og den enkelte. Efter nogen tid oplever de ansatte på Kursustrappen ofte, at den unge ændrer sig. Der åbnes for fællesskab, kammeratskab - og der opstår tillid og tryghed ved at deltage i hverdagen. Gruppen af de unge opleves, set udefra, som relations-søgende med balance og et godt sammenhold mellem de unge og en intern stor hjælpsomhed ift. de kriser der opstår for den unge undervejs.

Skolen prioriterer dette udviklings- og trivselsområde højt, fordi det er et væsentligt fundament for positivt selvværd og faglig udvikling, og dermed for den videre vej i uddannelses-systemet. Konkret betyder det bl.a., at alle medarbejdere er sammen med de unge i pauser og til den daglige frokost. Det giver muligheder for at hjælpe med at ændre og skabe alternativer til uhensigtsmæssig adfærd, samt bidrage med positive rollemodeller

Mentor arbejdet er, udover den daglige personlige støtte, også præget af koordinering med de unges øvrige støttende netværk ex. bosteder, kontaktpersoner, rådgivere og sagsbehandlere.

Elevens progression rapporteres formelt til Jobcenteret i månedlige progressionsrapporter, hvor faglig status, fremmødestabilitet, motivation, socialt og personligt fokus, samt relevante barrierer beskrives. Progressionsrapporterne indgår i Jobcenterets samtaler med den unge, disse foregår på Kursustrappen og synliggør således det tætte samarbejde for den unge.

Da Kursustrappens målgruppe spænder meget bredt, er der stor forskel på længden af den enkelte unges forløb. Mange har brug for en "blød start" efter at have været væk fra bogligt arbejde og sociale samvær i flere år, andre er af forskellige årsager droppet ud af folkeskolen inden eksamen, og er meget hurtigt i gang med at klargøre sig til eksamen, og klar til at komme videre i uddannelse. Kursustrappen afvikler prøver indenfor Forberedende Voksenundervisning (FVU) på alle trin og fag, hvert kvartal, og AVU-eksamen i juni og december, og kan derved fleksibelt imødekomme de forskellige målgrupper, sådan at de kommer igennem forløbet hurtigst muligt.

Elementerne der bringes i spil, ligger som et undertæppe i alt vi arbejder med på Kursustrappen, og er i stort omfang orienteret i og om det demokratiske samfunds strukturer og systemer, rettet mod deltagelse i civilsamfundet, uddannelse og arbejde.

Progression i det faglige arbejde

På Kursustrappen modtages den enkelte elev med den bagage der følger med. Vores faglige arbejde sker med eleverne individuelt og i undervisningen efter en anerkendende tilgang. Det lykkes for de fleste at få lysten til læring tilbage, og selvtilliden indfinder sig hen ad vejen. Mange oplever de kan noget, på trods af at de har fået det modsatte at vide.

Eleverne på Brobygningsforløbet screenes og indplaceres på de faglige niveauer vi finder frem til ved første møde. Nye elever optages løbende, og der er en velfungerende inklusion af nye elever fra de igangværende elever. Vi indretter den unges hverdag og skema i forhold til de forskellige krav samt deres personlige og sociale ressourcer, og skaber hensyn til individuelle behov for evt. at arbejde mere skærmet. Når det skønnes nødvendigt, kan læreren give plads til at en elev i en periode kan trække sig og få individuelle pauser på tværs af skemaet.

Der er ligeledes et uformelt informationsniveau fra medstuderende til den nye elev ved opstart, hvor Kursustrappens rutiner og tiltag formidles. Nye elever hjælpes på plads af de "gamle" som selv husker hvordan det er at komme som ny.

Kursustrappens lærere har vedvarende fokus på det der ligger uden om den faglige undervisning, og er med til at sikre at ungegruppen fungerer socialt og rummer alle. Det indgår som en naturlig del af arbejdet med at etablere og fastholde gode læringsmiljøer, som alle kan se sig som en del af.

Eleverne tilgår typisk FVU når de påbegynder uddannelse på Kursustrappen, kun få tilgår AVU som det første uddannelsesområde. Langt de fleste timer på Brobygningsforløbet er fagligt orienteret indenfor fagene dansk og matematik - og er det primære fokus for eleverne selv. De fleste ønsker helt grundlæggende at tilegne sig den faglighed der er påkrævet for at kunne komme videre i uddannelse og job. Den faglige progression fra FVU til AVU modner de unge, som, når de når AVU-niveauet, er modnet betydeligt til at indgå i og fastholde uddannelsesforløb.

Elevernes engagement og progression i undervisningen vurderes løbende af lærerne. Der kan opleves perioder med faglig stilstand og perioder med fremdrift. Der vurderes på såvel elevernes deltagelse i undervisningen som på deres selvstændige indsats. Eleverne lærer

at arbejde frem mod eksamener, hvilket både kræver, at de mestrer det faglige stof, og at de får selvtilid og tro på, at de kan klare niveauernes faglige mål.

Vi sikrer elevernes progression ved dels at skabe trygge rammer, så de er glade for at komme til undervisning, og dels ved at arbejde med de faglige emner på elevens aktuelle niveau. Disse emner forklares og eksemplificeres, og eleverne øver sig i at arbejde med emnerne. Dette sker med en stigende grad af selvstændigt arbejde. Det styrker elevernes selvværd og selvtilid, når de oplever, at øvelsen bringer dem nærmere på at mestre emnerne og kravene på det aktuelle niveau.

Vi støtter desuden eleverne i deres samarbejde med Jobcentret ved at lære dem at anvende de digitale platforme, og giver dem hjælp til at huske diverse kodeord. Vi taler desuden med dem om deres samarbejde med Jobcentret, hjælper med at skrive CV, og med at forstå deres rettigheder og forpligtigelser.

Årets tema: Inddragelse

Vores fokus gennem perioden har været at inddrage eleverne i deltagelse i fællesskaber. Der undervises og introduceres til kultur, natur, demokratiets præmisser, vores samfundsopbygning, ansvarlighed for sig selv og andre. Dannelsesperspektiv udmøntes bl.a. ved det gode eksempel, i samværet og relationen mellem de ansatte og eleverne - og elevernes indbyrdes omgangstone- og form.

I temaundervisningen (digital borger / arbejdsmarkedet / uddannelse) tager vi afsæt i de elevernes erfaringer, interesser og mål, men er samtidig opmærksomme på, at mange har svag forestillingsevne, hvilket kræver konkrete nye billeder af fremtidsmulighederne.

Det løser vi bl.a. ved besøg ude i "virkeligheden" på arbejdspladser, uddannelsesinstitutioner og kultur- og fritidsmuligheder. Vi arrangerer besøg af relevante organisationer og foreninger, der kan yde støtte og oplysning f.eks. om livsmestring for unge med svære diagnoser og social udsathed. Her har vi også plads til at være responderende og lydhøre overfor aktuelle begivenheder der fylder i de unges verden, eller emner de er underinformerede omkring. Der bydes ind med relevante politiske emner og tiltag, kulturelle arrangementer og oplevelser i fritidslivet, noget der optager de unge (også på de sociale platforme) eks. klima, krig, bandekonflikter, økonomi m.m.

Vi lytter her til hvad de unge efterspørger og undrer sig over. Vi tilrettelægger undervisningen fleksibelt i forhold til deltagerens mentale kræfter og motivation, skaber mulighed for afveksling i løbet af dagen og tager hensyn til særlige neuropædagogiske behov hos den enkelte. I sidste ende handler det om at skabe en robusthed hos eleverne, som giver mulighed for et liv som oplyst borger med deltagelse i de store fællesskaber under uddannelse, på arbejdspladsen, og i privatlivet.

Involvering og medinddragelse af eleverne kan have mange vinkler. I efteråret 2022 har vi reserveret en halv time i løbet af ugen, hvor der er mulighed for at bidrage med ideer og forbedringer til noget der kan blive bedre. Det kan også være aktuelle samfundsrelaterede spørgsmål m.m. Det er hensigten at de unge skal lære at ytre sig, og lære at være inddraget i processer.

Vi ser en videreudvikling af ugens fællesmøde, hvor de unge kan komme med ønsker og ideer med afsæt i vores fælles værdier og rammer, som fx fokusgrupper, trivselsdage,

elevråd, kvalitativ evaluering. Derigennem kan de unge vænne sig til og træne at være i og bidrage til fællesskabet.

Vi ønsker også at skabe mere organiseret fokus på, at alle hjælper med at passe på lokalerne evt. via en "dukseordning", hjælpe i køkkenet med opvask og klargøring af måltider, og passe vores udeområder. Herigennem tilegner eleverne sig viden og erfaring om hygiejne, håndtering af mad, råvarer, rengøring med mere. Alt sammen i et mestrings- og danselsesaspekt, hvor der skabes medansvar, om end den i første gang nedbrydes til de nære cirkler af den unges liv.

Generelle konstateringer

Vi konstaterer at med den målgruppe af unge som tilgår Kursustrappen, er det ofte nødvendigt at tilføje yderligere mentorindsats. Den enkelte unge har mange opgaver i forhold til forskellige myndighedsopgaver og forpligtelser, der ofte kræver en ekstra hånd i ryggen. Hovedparten af vores elever er vokset op uden ressourcestærke voksne, og vi må ofte starte helt forfra i forhold til at forstå samspillet med offentlige myndigheder, e-Boks, jobnet, selvbook, partshøringer, osv.

Omvendt bruger Kursustrappen også mange ressourcer i det gode samarbejde med Jobcenterets sagsbehandlere, idet vi i det daglige samvær lærer eleven indgående at kende. Vi kan derfor bibringe Jobcenterets relevante parter ny viden om elevens personlige forhold, og bidrage til at særlige hensyn og tiltag arrangeres rettidigt.

Vi har oplevet at dette ofte er problematisk at arbejde med, da eleverne ofte bookes på 15 timers forløb. Kursustrappen vil under alle omstændigheder altid række ud og hjælpe den enkelte elev, desuagtet timetal. En start på 25 timer ville dog under alle omstændigheder være mere realistisk for de fleste uanset eleven har et eller to fag. Herefter kan man så vurdere, om der er behov for et lavere timetal hen ad vejen.

Vi er meget tilfredse med det tætte samarbejde til Jobcentret, og den ene indgang ift. konkrete problemstillinger. Det samme gælder møder med forvaltningen i løbet af året, hvor vi føler os hørt og inddraget, dialogen er professionel, indsigtfuld og løsningsorienteret, alt sammen til gavn for den unge.

Kursustrappen oplever i et stigende omfang at være led i en funktions- / ressourceafklaring. Dette er en disciplin i en særlig klasse, idet det kræver store ressourcer, særligt i indtrofasen.

En ting der kunne overvejes for unge med et særligt vanskeligt udgangspunkt kunne være fx en fleksibel opstart, hvor skolens mentorer på daglig basis kan få myndighed til at vurdere den unges her-og-nu formåen, og handle herefter. Her tænkes særligt på kravene om fremmøde. Mange unge opgiver hurtigt hvis kravene fra start er for høje, hvorimod de responderer meget positivt når vi i samarbejde regulerer krav og forventninger gradvist fra uge til uge, indtil den unge er tryk og har overblik over den nye hverdag på skolen.

Ikke alle sagsbehandlere er tilstrækkelig bekendte med Kursustrappens tilgang til opgaven, og det kunne måske være nyttigt med online sessions eller fysiske møder, hvor sagsbehandlere og visitatorer får mulighed for at spørge ind til den konkrete hverdag, og de midler og metoder der bruges på Kursustrappen. Kursustrappen stiller sig i givet fald til rådighed.

Generelt er vi meget tilfredse med vores aktiviteter året rundt på Kursustrappen. For de elever som ikke har ret til ferie egner sommerferieperioden sig godt til at arbejde med arbejdsmarked, kultur og mestring, idet vi tager på flere kultur-og erhvervsbesøg. Også her arbejdes der med større grad af medinddragelse og læring indenfor praktiske områder, ved siden af det faglige som også vedligeholdes i juli. Her kan der være tale om mestringsstrategier ift. egen bolig, håndtering og vedligeholdelse af hjem, tøj, og personlige fornødenheder i øvrigt.